

NORGES HØYESTERETT

Den 6. april 2010 avsa Høyesterett dom i

HR-2010-00562-A, (sak nr. 2009/1674), sivil sak, anke over dom,

Løvenskiold-Vækerø, Carl Otto Løvenskiold
NORSKOG (partshjelper)

Norges Skogeierforbund (partshjelper)

(advokat Bjørn Stordrange)

mot

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

(advokat Nikolai Norman – til prøve)

STEMMEGIVNING :

- (1) Dommer **Stabel:** Saken gjelder krav om utlevering av informasjon etter miljøinformasjonsloven. Konkret gjelder tvisten plikt til utlevering av detaljkart for arealer over hogstklasse V og skog med bestandalder over 120 år.
- (2) Enkeltpersonforetaket Løvenskiold-Vækerø, Carl Otto Løvenskiold (heretter stort sett omtalt som Løvenskiold) eier sammen med Løvenskiold-Vækerø AS til sammen 430 000 dekar skog i Nordmarka nord for Oslo. Av dette arealet utgjør 340 000 dekar produktiv skog.
- (3) Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (heretter stort sett omtalt som Naturvernforbundet) fremsatte i brev 5. desember 2005 til Løvenskiold slik anmodning:

”Det vises til reglene i Miljøinformasjonsloven. Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) ber med dette om følgende informasjon om miljøforhold i Løvenskiold-Vækerøs skogeiendommer i Marka:

1. Detaljkart (1:10.000) over alle arealer med hogstklasse V.
2. Detaljkart (1:10.000) over all skog med bestandalder over 120 år.
3. Detaljkart (1:10.000) over alle nøkkelbiotoper på eiendommene.
4. Detaljkart (1:10.000) over administrativt fredede områder (”eget vern”).
5. Fordelingen av årets og fjorårets hogster på ulike hogstformer.
6. Oversikt over kjøretillatelser på veinettet (antall/kategori).
7. Betingelser knyttet til kjøretillatelser.
8. Planer for forvaltning av tidligere dyrka mark på Markaplassene.

Opplysningene i punktene 1–4 kan oversendes som shape-filer for ArcView, dersom det er mye arbeid å kopiere ordinære papirkart. Av hensyn til sårbare arter, ber vi ikke om artslistene etc. under punkt 3, kun nøkkelbiotopenes avgrensning, evt. med tilhørende verdisetting.”

- (4) I brev 4. januar 2006 svarte Løvenskiold at Naturvernforbundets anmodning var omfattende. Den gikk lengre enn det som var nødvendig for å opplyse saken, og lengre enn det som var hjemlet i miljøinformasjonsloven. Det ble i brevet gitt blant annet følgende opplysninger:

”Totalt areal i hkl V var ved siste takst i 2000 ca 52000 da eller 15,2 % av vårt produktive skogareal. Siden taksten i 1990 har dette arealet økt med ca 2000 da. Vi forventer ikke at dette forholdet er vesentlig endret siden 2000, men forventer at arealet vil fortsette å stige noe også i årene framover. Bakgrunnen for dette er at hkl IV i tiden mellom de to takstene økte med hele 13000 da. Andelen eldre skog er derfor stigende på våre arealer og forventes å være det i en lengre periode.

Ved taksten i 2000 omfattet bestand med gjennomsnittsalder over 120 år 20.240 da. I tillegg finnes det enkelttrær med alder over 120 år i mange av bestandene med gjennomsnittsalder mellom 100 og 120 år. Dessuten er det store arealer med skog eldre enn 120 år i våre nøkkelbiotoper, egne verneområder, på uproduktive arealer og i alle verneområdene etter naturvernloven. Disse arealene kommer i tillegg til de som er oppgitt ovenfor.

I forbindelse med pålagte naturtyperegistreringer i kommunene i marka, er det utvekslet informasjon om våre nøkkelbiotoper. Informasjon om disse er således tilgjengelig i kommunenes miljødatabaser. Vi finner det derfor ikke nødvendig å gjøre disse tilgjengelig på noen annen måte. Tilsvarende er våre egne verneområder godt dokumenterte ved at det finnes kartfestet informasjon om alle områdene på våre informasjonstavler. I tillegg går de fram av eiendomskartet som ligger på vår hjemmeside, www.lovenskioldskog.no (se på kart under mappen skogbruk).

Fordelingen av fjorårets hogster etter hogstform foreligger ikke ennå. I 2004 var arealfordelingen slik: Åpen hogst 1620 da (76 %), lukket hogst 515 da (24 %). Da fordelingen et enkelt år kan avvike noe fra trenden, oppgir vi også fordelingen over de 4 siste årene: Åpen hogst 72 %, lukket hogst 28 %.”

- (5) Det ble i brevet også gitt en del opplysninger om bruken av veinettet.
- (6) Etter noe korrespondanse ble det holdt et møte hos Løvenskiold i august 2007. Løvenskiold gav etter dette en del ytterligere opplysninger, men fastholdt i hovedsak det syn han tidligere hadde gitt uttrykk for.

(7) Den 1. oktober 2007 bragte Naturvernforbundet saken inn for Klagenemnda for miljøinformasjon. I klagen krevde Naturvernforbundet informasjon om følgende forhold:

1. Detaljkart (1:10.000) over alle arealer med hogstklasse V.
2. Detaljkart (1:10.000) over all skog med bestandalder over 120 år.
3. Detaljkart (1:10.000) over alle nøkkelbiotoper på eiendommene.
4. Detaljkart (1:10.000) over administrativt fredede områder ("eget vern").
5. Hvilke hogstformer (flatehogst og annen type hogst) som var benyttet i 2005 og 2006, prosentvis fordelt.
6. Tallet på kjøretillatelse til leietakere med fritidsboliger i marka og til jakt for årene 2005 og 2006.

(8) Klagenemnda fattet 14. februar 2008 dette vedtak:

"Med heimel i lov 9. mai 2003 nr. 31 om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser § 19 gjer nemnda dette samrøystes vedtaket:

- L-V må innan 30 dagar frå vedtaket er motteke gje slik informasjon som er kravd under punkt 1-4 og den delen av punkt 6 som gjeld køyring i samband med jakt.

Vedtaket er endeleg og partane kan ikkje klage.

Vedtaket er særleg tvangsgrunnlag etter lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdelsesloven) kapittel 13, jfr mil. § 19 sjette ledd. Tvist om at vedtaket er gyldig kan bringast inn for domstolane."

(9) Den 30. april 2008 tok Løvenskiold, med NORSKOG som partshjelper, ut stevning mot Naturvernforbundet og staten v/Miljøverndepartementet v/Klagenemnda for miljøinformasjon med påstand om at klagenemndas vedtak var ugyldig for så vidt gjaldt kravet om at Løvenskiold måtte fremlegge detaljkart (1:10 000) over areal med hogstklasse V og detaljkart (1:10 000) over all skog med bestandalder over 120 år. Løvenskiold og NORSKOG gjorde gjeldende at de aktuelle kartopplysningene ikke var omfattet av utleveringsplikten etter loven. Etter at staten hadde vist til forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10, der det er bestemt at partene i søksmål om nemndas avgjørelser er den som har fremsatt kravet og den det retter seg mot, ble søksmålet mot staten trukket. Påstanden ble samtidig endret til at Løvenskiold ikke var forpliktet til å fremlegge detaljkart (1:10 000) over alle areal med hogstklasse V og detaljkart (1:10 000) over all skog med bestandalder over 120 år.

(10) Oslo tingrett avsa 3. oktober 2008 dom med slik domsslutning:

- "1. Løvenskiold-Vækerø, Carl Otto Løvenskiold er ikke forpliktet til å fremlegge detaljkart (1:10 000) over alle areal med hogstklasse V og detaljkart (1:10 000) over all skog med bestandalder over 120 år.**
- 2. Saksomkostninger idømmes ikke."**

(11) Tingretten kom til at informasjon om lokaliseringen av eldre skog var omfattet av miljøinformasjonsbegrepet i lovens § 2, at skogeier hadde plikt til å ha slik informasjon og at "enhver" dermed hadde krav på å få innsyn. Selv om informasjonen ikke var unntatt etter § 17 om forretningshemmeligheter, kom tingretten likevel til at den ikke kunne kreves i form av detaljkart, jf. § 18.

- (12) Naturvernforbundet anket til Borgarting lagmannsrett, som i dom 18. august 2009 påla Løvenskiold å utlevere de aktuelle detaljkartene elektronisk eller på papir. Dommen har slik domsslutning:
- ”1. **Løvenskiold-Vækerø, Carl Otto Løvenskiold er forpliktet til å utlevere detaljkart til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, elektronisk eller fysisk, omfattende alle skogarealer med bestandsalder over 120 år og skogarealer i hogstklasse V.**
2. **Partene bærer hver sine omkostninger for tingretten og lagmannsretten.”**
- (13) Løvenskiold har anket avgjørelsen til Høyesterett. Anken er angitt å gjelde bevisvurderingen og rettsanvendelsen, men retter seg i hovedsak mot lagmannsrettens rettsanvendelse. Norges Skogeierforbund har erklært partshjelp til fordel for Løvenskiold. Det er fremlagt en del nye dokumenter. Det er videre fremlagt skriftlige erklæringer fra representanter for partene og NORSKOG, samt fra professor Sigmund Hågvar, Institutt for naturforvaltning og fra Lars-Inge Arnevik, Statens kartverk. Selv om det er fremlagt enkelte nye dokumenter, står saken i det vesentlige i samme stilling som for de tidligere retter.
- (14) *Løvenskiold-Vækerø, Carl Otto Løvenskiold*, har, med støtte fra partshjelperne NORSKOG og Norges Skogeierforbund, i korte trekk gjort gjeldende:
- (15) Den etterspurte dokumentasjonen er ikke miljøinformasjon etter miljøinformasjonsloven, men skogfaglig informasjon. Lagmannsretten legger til grunn en svært vidtrekkende plikt til å utarbeide skogbruksplaner og til å gi ut informasjon. Det er ikke grunnlag for en så vidtrekkende tolking av miljøinformasjonsloven. Det dreier seg om plikter overfor private rettssubjekter og legalitetsprinsippet får anvendelse fullt ut. Det foreligger ingen folkerettslig bindende forpliktelser til å pålegge private virksomheter å gi miljøinformasjon.
- (16) Plikten til å utlevere miljøinformasjon er knyttet til et kvalifikasjonsmoment: Opplysningen skal ha en viss betydning for miljøet. Dernest må den knytte seg til forhold ved virksomheten. Slik kravet er formulert retter det seg ikke mot driften, men mot forhold i selve skogen. Ifølge forarbeidene skal plikten være den samme etter skogbrukslova av 2005 som etter miljøinformasjonsloven. Det er videre klart forutsatt at den ikke skal gå lenger enn hva som følger av Levende Skog-standard. Denne standarden omhandler kun informasjon om miljøverdier – ikke skogfaglig informasjon. En slik begrensning var også lagt til grunn i klagenemndpraksis både før og etter avgjørelsen i vår sak.
- (17) Subsidiært anføres det at informasjonen angår forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde etter lovens § 17. Informasjon om hvor på Løvenskiolds eiendommer de berørte skogbestander- og kvaliteter befinner seg, har stor betydning for prisfastsettingen. Får Naturvernforbundet medhold, blir opplysningene tilgjengelige for enhver, også konkurrenter. Med dagens teknologi kan kartopplysninger, særlig om så store arealer samlet, kombineres og utnyttes til skade for Løvenskiolds virksomhet. Dette gjelder uansett hvilken form de må utleveres i.
- (18) Atter subsidiært hevdes det at det ikke foreligger utleveringsplikt i den form som er krevet – enten det er elektronisk eller fysisk. Etter lovens § 18 er det den kravet rettes mot

som velger formen. Unntaksbestemmelsen i annet ledd kommer ikke til anvendelse. Løvenskiold har tilbudt gjennomsyn på sitt kontor, med adgang til å ta notater. Dette er fullt ut tilstrekkelig for å forstå informasjonen. At Naturvernforbundet har særlig behov for å gjøre informasjonene tilgjengelig for sine frivillige medarbeidere, er ikke et relevant hensyn etter loven.

- (19) Løvenskiold-Vækerø, Carl Otto Løvenskiold, har, med tilslutning fra NORSKOG og Norges Skogeierforbund, nedlagt slik påstand:

- ”1 **Tingrettens dom, slutningens pkt. 1, stadfestes.**
- 2 **Løvenskiold-Vækerø, Carl Otto Løvenskiold og NORSKOG tilkjennes sakens omkostninger for tingretten, lagmannsretten og Høyesterett.**
- 3 **Norges Skogeierforbund tilkjennes sakens omkostninger for Høyesterett.”**

- (20) *Naturvernforbundet i Oslo og Akershus* har i korte trekk gjort gjeldende:
- (21) Saken gjelder Osломarka – antakelig landets viktigste rekreasjons- og friluftsområde, som brukes av ca. 1 million mennesker årlig. Løvenskiold disponerer 430 000 dekar i de mest sentrale og mest brukte områdene. Naturvernforbundets engasjement har bakgrunn i dette. Det er viktig å unngå at de gjenværende arealer med gammel skog – som har særlige verdier – blir forringet. Meldingssystemet etter markaforskriften og muligheten til å påklage hogstvedtak er ikke tilstrekkelig til å hindre dette. Informasjon om hvor den aktuelle skogen befinner seg i Osломarka, er derfor svært viktig.
- (22) Det er ikke tvilsomt at de etterspurte data er miljøinformasjon etter miljøinformasjonsloven § 2. Forarbeidene gir anvisning på en vid forståelse. Foranledningen var Århuskonvensjonen artikkel 2 nr. 3. Den gjelder bare overfor offentlige organer, men lovgiver har valgt å gjennomføre de krav som følger av konvensjonen også overfor private rettssubjekter, og tolkingen må da være tilsvarende vid der. Loven må tolkes like vidt overfor private rettssubjekter som overfor det offentlige. Det samme tilsies av bestemmelsen i Grunnloven § 110 b. Det er ikke grunnlag for å avgrense mot skogfaglige data.
- (23) Kvalifikasjonskravene i §§ 9 og 16 må forstås med dette som utgangspunkt. Det vil si at det er innsynsregelen i § 16 og allmennhetens mulighet til å påvirke som må være styrende for normen. Levende Skog-standard kan riktignok være et utgangspunkt, men heller ikke mer. En næringspolitisk bransjenorm kan ikke overstyre lovens regler. Når loven krever ”ikke ubetydelig påvirkning” må dette ses i sammenheng med lovens formål. Det er ikke grunnlag for en restriktiv fortolkning ved at plikten bare utløses ved aktuell bruk.
- (24) Skogbrukslova fører ikke til noe annet resultat. Plikten er den samme – den er bare plassert i denne særloven av informasjonshensyn. Det finnes ingen hjemmel for å skille mellom skoglige data og miljødata, eller til å se Levende Skog-standard som en absolutt skranke. Når skogbrukslova § 5 kun knytter ansvaret til aktuelle tiltak, kan dette ikke innebære noen innskrenkning i de plikter som allerede gjelder etter miljøvernloven §§ 9 og 16.

- (25) De etterspurte opplysningene er ikke unntatt som taushetsbelagte etter lovens § 17 første ledd. Løvenskiold har ikke dokumentert hvilket tap virksomheten eventuelt vil lide ved at opplysningene blir kjent. Tømmer fraktes i dag fra kjørbar vei. Det dreier seg om et par aktuelle kjøpere, og begge kjenner virksomheten inngående. Klagenemnda er sammensatt med skogbruksfaglig ekspertise, og nemnda så ingen betenkeligheter ved utlevering.
- (26) Gjennomsyn på Løvenskiolds kontor vil ikke gi et dekkende bilde, og unntaksbestemmelsen i § 18 annet ledd kommer derfor til anvendelse. Det dreier seg om en meget stor informasjonsmengde, som dekker 2 850 bestander. En muntlig presentasjon vil ikke være tilstrekkelig, og kart kan ikke memoreres. Forarbeidene forutsetter at kart eller tegninger må kunne kreves utlevert, jf. Ot.prp. nr. 116 (2001–2002) side 249.
- (27) Naturvernforbundet i Oslo og Akershus har nedlagt slik påstand:
- ”1. Anken forkastes.**
- 2. Naturvernforbundet i Oslo og Akershus tilkjennes sakens omkostninger for tingretten, lagmannsretten og Høyesterett.”**
- (28) *Jeg er kommet til at anken ikke fører frem.*
- (29) Saken reiser for det første spørsmål om hva som er miljøinformasjon etter miljøinformasjonsloven. Lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet ble vedtatt i 2003, blant annet som oppfølging av Norges tilslutning til FN-konvensjonen om tilgang til miljøinformasjon, allmennhetens deltakelse i beslutningsprosesser og adgang til klage eller domstolsprøving på miljøområdet av juni 1998 (Århuskonvensjonen).
- (30) Den overordnede målsettingen med Århuskonvensjonen er etter formålsbestemmelsen i artikkel 1 å styrke den rett ethvert menneske har til å leve i et miljø som er forenlig med vedkommendes helse og velbefinnende. Tilgangen til miljøinformasjon er her fremhevet som en blant flere prosessuelle rettigheter som virkemiddel til å vareta disse materielle rettighetene.
- (31) Miljøinformasjonsloven er, i tillegg til å følge opp forpliktelsene etter Århuskonvensjonen, først og fremst ment som en praktisk oppfølging av Grunnloven § 110 b. Lovens formål er etter § 1 å sikre allmennheten tilgang til miljøinformasjon, og dermed gjøre det lettere for den enkelte å bidra til vern av miljøet. Hva som forstås med miljøinformasjon, defineres i § 2, som lyder slik:
- ”(1) Med miljøinformasjon menes faktiske opplysninger og vurderinger om**
- a) miljøet,**
- b) faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet, herunder planlagte og iverksatte tiltak eller aktiviteter i miljøet, ...**
- ...
- (2) Med miljøet forstås det ytre miljø inkludert kulturminner og kulturmiljø.”**
- (32) Loven bygger på en vid definisjon av miljøinformasjonsbegrepet. I Ot.prp. nr. 116 (2001–2002) er det som begrunnelse for retten til miljøinformasjon vist til at det dreier seg om grunnleggende verdier, jf. side 32. Samme sted viser departementet til at sikring av det biologiske mangfoldet eller lokale miljøkvaliteter er avhengig av tilgang til relevant informasjon om blant annet forekomster og status. Dette skal gjelde alt fra lokale

forekomster av sjeldne arter til bevaring av "hundremeterskoger" og grønne lunger. På side 53 presiserer departementet at vanlige kart og geografiske opplysninger, for eksempel om høyden på fjell, dybden på vann og plassering av bebyggelse, i seg selv ikke er miljøinformasjon. For at noe skal anses som miljøinformasjon, må det være informasjon som sier noe om tilstanden til "miljøelementer", slik det er uttrykt i Århuskonvensjonen. Deretter heter det:

"...For eksempel vil kartfestet informasjon om forekomst av forurenset grunn, områder av særlig verdi for biologisk mangfold eller verneområder, være å regne som miljøinformasjon. Retten til miljøinformasjon innebærer en rett for allmennheten til å få vite om disse opplysningene. Det er dermed ikke sagt at man ikke kan ta betalt for kartfestet informasjon om slike forhold, eller for dataprogrammer som gjør informasjonen søkbar, eller at opphavsrett ikke gjelder her som ellers. ..."

(33) Jeg finner det på denne bakgrunn klart at forekomsten og plasseringen av skogområder med spesielt artsmangfold eller med andre særlige miljøkvaliteter går inn under begrepet miljøinformasjon. Som jeg vil komme tilbake til, er bestanden av gammel skog av sentral betydning for slike verdier. Den omstendighet at opplysningene også kan defineres som skogfaglige, endrer ikke dette utgangspunktet. Miljøinformasjonsloven gjelder også på skogbrukets område. Så lenge opplysninger knyttet til skog er omfattet, vil også mer forstfaglige fakta måtte vurderes som miljøinformasjon. At Naturvernforbundet har brukt forstlige termer for å beskrive sitt krav, har her ingen betydning. Reelt sett er det klart at det som kreves, er en oversikt over fleraldret skog med innslag av eldre trær, ofte kalt gammelskog eller "eventyrskog".

(34) At opplysninger er miljøinformasjon etter § 2, er imidlertid ikke tilstrekkelig til at de er omfattet av informasjonsplikten. Lovens kapittel 3 har egne bestemmelser om miljøinformasjon hos offentlig organ, mens kapittel 4 gjelder miljøinformasjon om virksomhet (driftsforhold mv.). Retten til miljøinformasjon om virksomhet omtales i lovens § 16. Bestemmelsens første ledd lyder slik:

"(1) Enhver har rett til miljøinformasjon fra virksomhet nevnt i § 5 annet ledd om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet."

(35) Etter § 5 annet ledd er virksomhet definert som "all offentlig eller privat virksomhet, herunder næringsvirksomhet og annen organisert virksomhet". Århuskonvensjonen regulerer bare allmennhetens rett til miljøinformasjon fra offentlige organer, jf. Ot.prp. nr. 116 (2001–2002) side 109. Heller ikke andre internasjonale konvensjoner har bestemmelser som forplikter statene til å pålegge virksomheter plikt til å opplyse om egen miljøpåvirkning. Ut fra ønsket om å sikre retten til miljøopplysninger fra virksomheter på en helhetlig måte, foreslo man likevel en bestemmelse i loven som også rettet seg mot private virksomheter.

(36) Som påpekt i proposisjonen side 217 har loven her sitt eget virksomhetsbegrep. Det er ikke nærmere legaldefinert i loven, og det skal tolkes vidt. Det gjelder for det første virksomheter som er organisert som egne selskaper eller som egne økonomiske enheter eller som er selvstendige rettssubjekt. Jeg går ikke nærmere inn på dette, da det er klart og uomstridt at Løvenskiolds virksomhet omfattes av begrepet.

(37) Begrepet virksomhet har imidlertid også en side til omfanget av informasjonsplikten. Allmennhetens rett til miljøinformasjon omfatter "forhold ved virksomheten, herunder

dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet”. Naturvernforbundets krav gjelder områder der det ikke er igangsatt hogst eller annen aktivitet. Spørsmålet er da for det første om det bare er forhold knyttet til virksomhetens aktuelle produksjon eller økonomiske aktivitet som er omfattet, eller om også natur- og miljøforhold før slikt er igangsatt, omfattes.

- (38) Selv om det klart følger av ordlyden at også innsatsfaktorer – som skog vil være i vår sammenheng – er omfattet, gjør Løvenskiold gjeldende at kravet ikke er knyttet til noen aktuell aktivitet, og dermed faller utenfor bestemmelsens virkeområde. Synspunktet kan forankres i annen del av setningen, som kan synes å forutsette at det er innsatsfaktorene som eventuelt skal kunne påføre miljøet skade, mens det motsatte, at det er innsatsfaktoren – skogbestandet – som påføres skade, ikke omfattes.
- (39) Etter mitt syn kan bestemmelsen ikke forstås på denne måten. Informasjonsbestemmelsen i § 16 er på dette punkt identisk utformet med § 9, som gjelder den plikt virksomhetene har til å ha kunnskap om miljøforhold i egen virksomhet. Det følger av forarbeidene at det er nær indre sammenheng mellom disse pliktene, og at de to bestemmelsene har samme rekkevidde. I Ot.prp. nr. 116 (2001–2002) side 223 heter det om § 9 at man har tatt utgangspunkt i regnskapsloven § 3-3 fjerde ledd, og at de vurderingene som ligger bak den bestemmelsen, i stor grad gjør seg gjeldende i forhold til kunnskapsplikten etter § 9 og retten til miljøinformasjon etter § 16. Men, heter det videre, bestemmelsene i miljøinformasjonsloven har et videre virkeområde og har til formål å sikre retten til miljøinformasjon for allmennheten i tråd med Grunnloven § 110 b annet ledd.
- (40) For å ha kunnskap om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, må virksomheten nødvendigvis også ha kunnskap om hvilke miljøverdier den eventuelt kan komme til å skade. Skjer driften ved bruk og utnyttelse av det ytre miljø, synes det klart at man må være kjent med de natur- og miljøforhold som man opererer i. Overført på skogsdrift, ville konsekvensen ellers lett bli at avvirking uforvarende kunne skje i områder med høye miljø- og friluftverdier, uten at konsekvensene var vurdert. Som lagmannsretten har pekt på, vil hogst av gammel skog kunne ha en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet ved at livsgrunnlaget for enkeltarter svekkes. Jeg viser også til i merknadene til miljøinformasjonsloven § 9 i Ot.prp. nr. 116 (2001–2002) side 226, hvor det heter:

”Virkninger på naturressurser og biologisk mangfold kan i prinsippet forårsakes av enhver virksomhet, i ulik grad. I forhold til kriteriet ’ikke ubetydelig miljøpåvirkning’ er det særlig viktig å ha kunnskap om hvorvidt virksomheten kan berøre truede eller sårbare arter, leveområder for truede arter, andre områder av særlig verdi for det biologiske mangfold, eller vernede områder. Andre viktige forhold er driftens omfang og driftsmåter og deres påvirkning på naturgrunnlaget.”

- (41) Løvenskiold har vist til at det avsnittet som følger etter denne uttalelsen, forutsetter at kunnskaps- og opplysningsplikten for skogbruksvirksomhet ikke skal gå lenger enn hva som følger av Levende Skog-standarden. Det heter her:

”Særskilte spørsmål i denne forbindelse knytter seg til virksomhet som direkte er knyttet til utnyttning av biologiske naturressurser, slik som fiske, skogbruk og landbruksvirksomhet. For skogbruket vil det i forhold til kunnskapsplikten i § 9 være relevant å ta utgangspunkt i de forhold som er beskrevet i Levende Skogs standarder for et bærekraftig norsk skogbruk.”

- (42) Levende Skog er en standard for et bærekraftig skogbruk, første gang fastsatt i 1998, utarbeidet i samarbeid mellom bransje- og miljøvernorganisasjonene. Betydningen av denne uttalelsen må etter mitt syn ses i lys av hvordan spørsmålet er vurdert i forbindelse med vedtakelsen av skogbrukslova fra 2005. Denne loven bygger, som tidligere lov, på at det ikke er obligatorisk å utarbeide skogbruksplan. I § 4, som gjelder skogeierens forvalteransvar, heter det i første ledd:

”Skogeigaren skal sjå til at alle tiltak i skogen blir gjennomførte i samsvar med lov og forskrift. Skogeigaren skal ha oversikt over miljøverdiane i eigen skog og ta omsyn til dei ved gjennomføring av alle tiltak i skogen. Slike omsyn kan føre til at nokre tiltak i skogen ikkje kan gjennomførast. Innafør desse rammene står skogeigaren fritt til å forvalte skogen ut frå egne mål.”

- (43) Om innholdet i plikten heter det i Ot.prp. nr. 28 (2004–2005) på side 45 :

”Skogeigaren si plikt til å ha oversikt over miljøverdiane følger av miljøinformasjonslova. Etter departementet si meining bør likevel denne plikta også stå i ny lov om skogbruk, og den bør koplatt til skogeigaren sin aktivitet i skogen. Innholdet i reglen følgjer av miljøinformasjonslova.”

- (44) At plikten skal være den samme etter de to lovene, er også understreket på side 50, der det går fram at regelen er tatt inn i skogbrukslova for å synliggjøre skogeierens og forvaltningens plikter etter miljøinformasjonsloven. I særmerknadene til § 4 heter det imidlertid:

”Føresegna legg til grunn at skogeigaren skal ha «oversikt over» miljøverdiane ved gjennomføring av alle tiltak i skogen. Plikt til å ha oversikt over miljøverdiane følgjer av miljøinformasjonslova. Føresegna i skogbrukslova er kopla til den aktiviteten skogeigaren gjer i skogen. Føresegna må tolkast på same måte som føresegnene i miljøinformasjonslova. Har skogeigaren fått utarbeidd skogbruksplan, krev dette ikkje meir enn det som står i planen. Har han ikkje slik plan, må han vite like mykje som ein slik plan ville vist, og ta dei same omsyna.”

- (45) Samlet sett kan jeg ikke se at forarbeidene til skogbrukslova kan forstås slik at plikten etter miljøinformasjonsloven utelukkende knytter seg til planlagt aktivitet i skogen. Skogeieren skal som et minimum ha oversikt over det som skal stå i en skogbruksplan. Men selv om dette normalt vil være tilstrekkelig, er det ikke holdepunkter for at miljøinformasjonslovens regler ikke skal gjelde fullt ut, der disse måtte gå lenger. På samme måte kan heller ikke henvisningen til Levende Skog-standard i forarbeidene til miljøinformasjonsloven innebære mer enn en faktisk konstatering av at standarden er et minimum, som normalt er tilstrekkelig, men heller ikke mer.
- (46) Spørsmålet blir så om den aktuelle informasjonen gjelder forhold ved virksomheten som kan medføre ”en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.” I Ot.prp. nr. 116 (2001–2002) heter det om dette på side 224 at slike forhold kan variere med typen virksomhet. Det er virkningen på miljøet som er avgjørende. Det sies videre at ”ikke ubetydelig” er noe mer enn ubetydelig skade, men mindre enn ”vesentlig” miljøpåvirkning. Jeg minner om at departementet på side 226 i proposisjonen, som jeg har gjengitt tidligere, fremhever virkninger på naturressurser og biologisk mangfold. Det må derfor foretas en konkret vurdering av opplysningenes relevans for spørsmålet om i hvilken grad Løvenskiolds skogsdrift kan komme til å berøre slike ressurser.

- (47) Naturvernforbundets ønske er – slik lagmannsretten har formulert det – en detaljert oversikt over gjenværende naturskogarealer i Oslomarka. Naturskog var opprinnelig definert som ”fleraldret skog med innslag av eldre trær”. Hogstklasse V er opplyst å være hogstmoden skog, som i de aktuelle deler av Oslomarka har en alder som kan spenne fra 60 år i produktive områder til 120 år og eldre i mindre produktive områder. Områdene inngår i de arealer der det potensielt kan drives hogst. Om slike arealer har professor Sigmund Hågvar ved Institutt for naturforvaltning i sin skriftlige forklaring for Høyesterett blant annet uttalt som sitt hovedbudskap:

”Bevaring av partier med gammelskog har stor betydning for å ta vare på et rikt artsmangfold i skogslandskapet. Jo eldre et skogbestand blir, jo viktigere blir bestanden for spesialiserte arter som er knyttet til gamle, levende trær eller til døde trær i ulike stadier av nedbrytning. Presis kunnskap om hvor de eldste bestandene befinner seg på en gitt skogseiendom er sentral med sikte på langsiktig ivaretagelse av det biologiske mangfoldet.”

- (48) Jeg legger dette til grunn. På denne bakgrunn er jeg kommet til at opplysninger om disse bestandene er miljøinformasjon om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.
- (49) Jeg må da vurdere om de kan nektes utlevert med hjemmel i unntaksbestemmelsen i § 17 første ledd. Det heter her at krav om miljøinformasjon kan avslås blant annet dersom:

”...
c) informasjonen som etterspørres angår tekniske innretninger og fremgangsmåter, samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår.”

- (50) Bestemmelsen tilsvarer forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2, og det fremgår av Ot.prp. nr. 116 (2001–2002) side 249 at innholdet er ment å være det samme. Innholdet i forvaltningsloven § 13 er omtalt på side 232, der det fremheves at det sentrale ligger i at det må ha konkurransemessig betydning for bedriften at opplysningen hemmeligholdes. Offentlighet omkring opplysningen må kunne føre til økonomisk tap eller redusert gevinst for virksomheten, enten direkte eller ved at konkurrenter utnytter opplysningene. Kjerneområdet vil være informasjon om produksjonsmetoder og nye produkter som er under utvikling og lignende som konkurrenter kan bruke på tilsvarende måte i egen virksomhet.
- (51) Løvenskiolds skogsjef Rolf Hatlinghus har i sin skriftlige forklaring for Høyesterett vist til at kunnskap om skogens tømmerressurser er forretningssensitiv informasjon, ikke minst kunnskap om hvor den avvirkbare skogen befinner seg. Transportavstander kan påvirke prisene, og voksestedets høyde over havet kan påvirke kvaliteten for visse type produksjoner, og dermed interessen for kjøp. Denne argumentasjonen fremstår som nokså teoretisk. Opplysningene er ikke underbygget med konkrete økonomiske data, og jeg kan, som lagmannsretten, ikke se at det er godgjort at offentliggjøring av opplysningene i seg selv vil få konkurransemessig betydning for Løvenskiold.
- (52) Spørsmålet blir så i hvilken form opplysningene skal gis. Hovedregelen er etter miljøinformasjonsloven § 18 første ledd, at den som får kravet rettet mot seg, kan utlevere informasjonen i den formen vedkommende selv anser hensiktsmessig. Etter unntaksbestemmelsen i annet ledd skal imidlertid informasjonen ”være dekkende og forståelig i forhold til det informasjonsbehovet kravet gir uttrykk for.”

- (53) Det er opplyst at kravet omfatter drøyt 2 500 teiger med gammel skog. Det dreier seg om et betydelig kartmateriale, som det vil være bortimot umulig å få et dekkende bilde av ved en muntlig gjennomgang på Løvenskiolds kontor, slik det er tilbudt. Jeg finner derfor, som lagmannsretten, at unntaksbestemmelsen kommer til anvendelse. Kartene må derfor overleveres som krevet, elektronisk eller fysisk. Jeg kan ikke se at denne fremgangsmåten vil ha noen ytterligere konkurransemessig betydning for Løvenskiold, slik at § 17 første ledd bokstav c av denne grunn skulle komme til anvendelse.
- (54) Anken har dermed ikke ført frem, og blir å forkaste.
- (55) Naturvernforbundet har krevd sakskostnader for alle instanser. Kravet tas til følge, jf. hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd. Prosessfullmektigen har levert kostnadsoppgave på 152 969 kroner for tingretten, 148 375 kroner for lagmannsretten og 175 000 kroner for Høyesterett. Beløpene utgjør i det vesentlige advokatsalærer, innberegnet merverdiavgift. Oppgavene legges til grunn for sakskostnadsavgjørelsen. Løvenskiold må etter dette pålegges å betale til sammen 476 344 kroner i sakskostnader.
- (56) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for tingretten, lagmannsretten og Høyesterett betaler Løvenskiold-Vækerø, Carl Otto Løvenskiold, til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 476 344 – firehundreogsyttisekstusentrehundreogførtifire – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.

- (57) Dommer **Indreberg:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (58) Dommer **Webster:** Likeså.
- (59) Dommer **Bårdsen:** Likeså.
- (60) Dommer **Skoghøy:** Likeså.

(61) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for tingretten, lagmannsretten og Høyesterett betaler Løvenskiold-Vækerø, Carl Otto Løvenskiold, til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 476 344 – firehundreogsyttisekstusentrehundreogførtifire – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.

Riktig utskrift bekreftes: